

СИЛАБУС

з дисципліни «Управління ресурсами та витратами»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
071 «Облік і оподаткування»

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, залік.

Викладач курсу – Рижикова Наталія Іванівна, д.е.н., професор кафедри обліку та аудиту (<http://new.khntusg.com.ua/staff/rizhikova-natalija-ivanivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити – базові знання з дисциплін: Українська мова (за професійним спрямуванням), «Фінансовий облік», «Теорія економічного аналізу», «Статистика», «Управлінський облік».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Управління ресурсами та витратами» буде корисна майбутнім фахівцям з обліку та оподаткування для набуття знань та практичних навичок щодо формування у студентів сучасного економічного мислення та системи теоретичних знань і практичних навичок з побудови внутрішнього економічного процесу обліку і контролю ресурсів та витрат по підприємству в цілому та в розрізі його підрозділів задля виявлення резервів підвищення ефективності його функціонування. Дисципліна охоплює всі тематичні блоки, що необхідні для формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо закономірності формування ресурсів і витрат підприємства та здобуття навичок мінімізації витрат, обґрунтування оптимальних господарських рішень. Здобувач вищої освіти набуває вміння визначати рівень витрат за видами, місцями і носіями, здатність мінімізувати витрати та оцінювати їх вплив на ефективність діяльності підприємства.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- сутність, мету та функції управління витратами;
- сутність, визначення та класифікацію витрат;
- методи і способи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг);
- принципи формування витрат за центрами відповідальності;
- основи управління витратами у короткостроковому і довгостроковому періодах;
- принципи аналізу взаємозв'язку «обсяг виробництва-витрати-прибуток» з метою уникнення негативного ефекту масштабу;
- методику аналізу інвестиційної привабливості підприємства;
- методи обліку та управління активами підприємства;
- основи підготовки інформаційної бази, яка дозволила б оцінювати витрати при виборі і прийнятті господарських рішень;
- резерви зниження витрат на всіх етапах виробничого процесу і у всіх підрозділах підприємства;
- принципи формування бюджетного планування і контролю;
- основи системи управління витратами, адекватної умовам роботи підприємства.

вміти:

- використовувати основні законодавчі та нормативні акти, які регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку та звітності на підприємстві;
- використовувати особливості управління витратами у короткостроковому і довгостроковому періодах;

- здійснювати аналіз взаємозв'язку «обсяг виробництва-витрати-прибуток» та аналіз інвестиційної привабливості підприємства;
- користуватися методами обліку та управління активами підприємства; використовувати напрями зниження витрат на всіх етапах виробничого процесу і у всіх підрозділах підприємства;
- застосовувати засоби та методи контролю витрат та основних принципів вибору системи управління витратами, адекватної умовам роботи підприємства.

Мета та основні задачі дисципліни.

Мета курсу – формування у студентів сучасного економічного мислення та системи теоретичних знань і практичних навичок з побудови внутрішнього економічного процесу обліку і контролю витрат та ресурсів по підприємству в цілому та в розрізі його підрозділів задля виявлення реального фінансового результату роботи підприємства.

Завдання курсу:

- опанування питань сутності, визначення та класифікації витрат;
- знання методів і способів обліку витрат та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг);
- засвоєння особливостей управління витратами у короткостроковому і довгостроковому періодах;
- уміння застосовувати основи аналізу взаємозв'язку «обсяг виробництва-витрати-прибуток» та аналізу інвестиційної привабливості підприємства;
- знання сутності методів обліку та управління активами підприємства;
- уміння застосовувати напрями зниження витрат на всіх етапах виробничого процесу і у всіх підрозділах підприємства;
- набуття навичок застосовування засобів та методів контролю витрат;
- засвоєння основ бюджетного планування; основних принципів вибору системи управління витратами, адекватної умовам роботи підприємства.

Компетентності:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень;
- здатність застосовувати системи теоретичних знань і практичних навичок з побудови внутрішнього економічного процесу обліку і контролю витрат по підприємству в цілому та в розрізі його підрозділів задля виявлення реального фінансового результату роботи підприємства;
- здатність користуватися методами обліку та управління активами підприємства;
- використовувати напрями зниження витрат на всіх етапах виробничого процесу і у всіх підрозділах підприємства;
- застосовувати засоби та методи контролю витрат та основних принципів вибору системи управління витратами, адекватної умовам роботи підприємства.

Результати навчання. В результаті вивчення курсу студенти мають: розуміти організаційно-економічний механізм управління ресурсами та витратами підприємства та оцінювати ефективність прийняття рішень щодо ефективного використання ресурсів з використанням обліково-аналітичної інформації.

Структура курсу:

Тема 1. Економічна сутність, значення і завдання управління витратами

Суть, суб'єкти, об'єкти та актуальність управління витратами. Роль і значення управління витратами в умовах ринкової економіки. Мета, задачі, функції та методи управління витратами.

Тема 2. Сутність та визначення витрат

Сутність витрат: бухгалтерський та економічний підходи. Економічні витрати. Бухгалтерський, економічний та нормальний прибуток. Поняття (визнання) витрат. Склад і характеристика витрат підприємства.

Тема 3. Характеристика виробничих витрат, їх класифікація і структура

Класифікація витрат підприємства. Формування витрат за центрами відповідальності.

Тема 4. Калькулювання собівартості продукції

Поняття собівартості продукції. Сутність та призначення калькулювання собівартості продукції. Групування витрат за статтями калькуляції. Види калькуляцій. Система і методи калькулювання собівартості продукції. Методи та особливості калькулювання попутної продукції. Особливості калькулювання у комплексному виробництві. Облік і розподіл непрямих витрат.

Тема 5. Управління витратами у короткостроковому і довгостроковому періодах

Загальна характеристика витрат у короткостроковому періоді. Граничні витрати та граничний дохід у системі управління витратами. Особливості поведінки витрат на виробництво в довгостроковому періоді. Оцінювання ефективності управління поточними витратами. Основні показники в системі аналізу взаємозв'язку «витрати-обсяг виробництва-прибуток».

Тема 6. Аналіз інформації для прийняття довгострокових рішень

Сутність та форми інвестицій. Методи оцінки проектів капітальних вкладень. Концепція вартості грошей у часі. Інвестиційні ризики та методи їх оцінки. Модель оцінки капітальних активів (МОКА). Основні показники оцінки ефективності реальних інвестицій. Аналіз альтернативних проектів.

Тема 7. Методи обліку та управління активами підприємства

Облік та управління виробничими запасами. Процедури та технічні прийоми управління запасами. Методи обліку запасів. Управління дебіторською заборгованістю. Управління кредиторською заборгованістю. Управління грошовими коштами.

Тема 8. Управління зниженням витрат

Класифікація факторів, що впливають на витрати підприємства. Управління витратами підприємства за основними техніко-економічними чинниками. Особливості управління витратами сільськогосподарських підприємств в Україні. Засоби та методи контролю витрат. Система стимулювання економії ресурсів на підприємстві.

Тема 9. Бюджетне планування і контроль

Суть бюджетного планування і види бюджетів. Порядок складання і узгодження бюджетів. Контроль за виконанням і аналіз відхилень.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 50 % семестрової оцінки; модуль 2 – 50% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>